

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA JAVNO UPRAVO
DIREKTORAT ZA JAVNI SEKTOR

Tržaška cesta 21, 1000 Ljubljana

T: 01 478 16 50
F: 01 478 16 99
E: gp.mju@gov.si
www.mju.gov.si

Republika Slovenija
Urad Vlade RS za komuniciranje
gp.ukom@gov.si

Številka: 010-295/2018/2

Datum: 27. 11. 2018

Zadeva: Predlagam.vladi.si, predlog 9519-241: Prijava nepravilnosti inšpekcijskim službam – stališče Ministrstva za javno upravo

Zveza: Vaš dopis, številka: 092-241/2018/1 z dne 20. 11. 2018

Spoštovani!

Ministrstvo za javno upravo je od Urada Vlade RS za komuniciranje prejelo predlog, ki je bil poslan preko spletnega orodja »predlagam.vladi.si« glede prijav nepravilnosti inšpekcijskim službam. V predlogu je navedeno, da bi morala Vlada Republike Slovenije natančneje opredeliti način prijave zaznanih nepravilnosti inšpekcijskim službam. V nadaljevanju je predlagatelj navedel, da Zakon o splošnem upravnem postopku¹ v drugem odstavku 127. člena sicer določa vložitev zahteve, a je ne specificira, prav tako take določbe, po njegovem mnenju, ne vsebuje niti Zakon o inšpekcijskem nadzoru². V predlogu je opozoril še, da pobudnik kljub podani prijavi in obvestilu, da inšpekcijski organ zadevo obravnava, tudi po daljšem časovnem obdobju zaman čaka na kakršenkoli rezultat, kar je nesprejemljivo. Prav tako je predlagal, da se za uspešno delovanje inšpekcijskih služb določijo roki, v katerih morajo inšpekcijske službe rešiti zadevo.

Ministrstvo za javno upravo meni, da predlogi za spremembe zakonodaje niso utemeljeni in da si predlagatelj nekatere določbe v Zakonu o splošnem upravnem postopku in Zakonu o inšpekcijskem nadzoru neustrezno razlaga, kar pojasnjujemo v nadaljevanju.

V drugem odstavku 3. člena Zakona o inšpekcijskem nadzoru je določeno, da se glede vseh postopkovnih vprašanj, ki niso urejena s tem zakonom ali posebnim zakonom uporablja zakon, ki ureja splošni upravni postopek. Uporaba Zakona o splošnem upravnem postopku je tako v inšpekcijskem postopku subsidiarna, kar je določeno tudi v drugem odstavku 3. člena Zakona o splošnem upravnem postopku: »Na upravnih področjih, za katera je z zakonom predpisan poseben upravni postopek, se postopa po določbah posebnega zakona. Po določbah tega zakona pa se postopa v vseh vprašanjih, ki niso urejena s posebnim zakonom.«.

Zakon o inšpekcijskem nadzoru v 24. členu vsebuje splošno določbo glede obravnavanja prijav. Ta člen določa, da mora inšpektor obravnavati prijave, pritožbe, sporočila in druge vloge v

¹ Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10 in 82/13, v nadaljevanju: Zakon o splošnem upravnem postopku

² Uradni list RS, št. 43/07 – uradno prečiščeno besedilo in 40/14, v nadaljevanju: Zakon o inšpekcijskem nadzoru

zadevah iz svoje pristojnosti in vlagatelje na njihovo zahtevo obvestiti o svojih ukrepih najkasneje po opravljenem nadzoru in sprejetem zadnjem ukrepu oziroma ustavitvi postopka. Ta člen vsebuje tudi določbo glede anonimnih prijav, in sicer, da mora inšpektor, ne glede na določbe Zakona o splošnem upravnem postopku, obravnavati tudi anonimne prijave. Na podlagi navedenega podatki o prijavitelju/pobudniku v postopku inšpekcijskega nadzora niso bistveni, tako kot sicer velja za običajno vlogo v upravnem postopku na podlagi 66. člena Zakona o splošnem upravnem postopku, temveč so pomembna dejstva in okoliščine, ki jih prijavitelj/pobudnik navede v prijavi.

Inšpekcijski postopek se namreč začne po uradni dolžnosti tudi v primeru prijave, saj mora inšpektor iz njene vsebine ugotoviti, ali bo z uvedbo inšpekcijskega postopka varoval javni interes (inšpektor na podlagi 5. člena Zakona o inšpekcijskem nadzoru varuje tudi zasebne interese, vendar le, če s tem varuje tudi javni interes). Če inšpektor iz navedb v prijavi in drugih okoliščin ugotovi, da javni interes ni ogrožen, prijave ne obravnava oziroma ne uvede inšpekcijskega postopka. Kontaktni podatki za posamezne inšpekcije so navedeni na njihovih spletnih straneh, prijavo pa je mogoče oddati posameznim inšpekcijam in Inšpekcijskemu svetu tudi elektronsko preko portala e-Uprava.

Na podlagi zgoraj navedenega pojasnjujemo še, da se drugi odstavek 127. člena Zakona o splošnem upravnem postopku, ki določa, da je upravni postopek na zahtevo stranke uveden z dnem vložitve zahteve stranke, če ne gre za primere iz 129. člena tega zakona, v inšpekcijskem postopku ne uporablja, saj pri inšpekcijskem postopku ne gre za postopek na zahtevo stranke, temveč za postopek po uradni dolžnosti, ki se začne, ko inšpekcijski organ opravi v ta namen kakršnokoli dejanje. Prijavitelj na podlagi 24. člena Zakona o inšpekcijskem nadzoru nima statusa stranke. V inšpekcijskem postopku je le zavezanec stranka postopka. Prijavitelj je lahko v inšpekcijskem postopku le stranski udeleženec na podlagi določb 43. člena Zakona o splošnem upravnem postopku, če izkaže pravni interes, ta pa je podan, če gre za varovanje njegovih pravnih koristi. V slednjem primeru se uporabljajo določbe Zakona o splošnem upravnem postopku, saj Zakon o inšpekcijskem nadzoru ne ureja stranske udeležbe. Lahko pa prijavitelj od inšpekcijskega organa zahteva, da ga obvesti o svojih ukrepih oziroma ustavitvi postopka. Tudi v sodbi Upravnega sodišča RS, opr. št. U 313/2004 z dne 1. 3. 2006 je obrazloženo, da se inšpekcijski postopek s samo prijavo sploh ne začne. Prijavitelj na nek način lahko sodeluje v postopku z zahtevo inšpektorju, da se ga obvešča o sprejetih ukrepih, vendar je to povsem odvisno od njegove volje oziroma zahteve.

V zvezi s hitrostjo vodenja inšpekcijskega postopka pa pojasnjujemo, da mora inšpektor pri obravnavanju konkretnega primera upoštevati tudi slednji dve načeli - načelo materialne resnice (8. člen Zakona o splošnem upravnem postopku) in načelo ekonomičnosti postopka (14. člen Zakona o splošnem upravnem postopku). Na podlagi načela materialne resnice mora inšpektor v postopku ugotoviti resnično dejansko stanje in v ta namen ugotoviti vsa dejstva, ki so pomembna za zakonito in pravilno odločbo. Na podlagi načela ekonomičnosti postopka pa mora inšpektor postopek voditi hitro, s čim manjšimi stroški in čim manjšo zamudo za stranke in druge udeležence v postopku, vendar tako, da se preskrbi vse, kar je potrebno, da se lahko pravilno ugotovi dejansko stanje, zavarujejo pravice in pravne koristi stranke ter izda zakonita in pravilna odločba. Načelo materialne resnice ima tako prednost pred ekonomičnostjo postopka. V inšpekcijskem postopku se namreč ne izrekajo samo ukrepi (inšpekcijski upravni postopek), temveč tudi sankcije zaradi storjenih prekrškov (inšpekcijski prekrškovni postopek) in v določenih postopkih so predpisane globe dokaj visoke, zaradi česar je še posebej pomembna pravilna in popolna ugotovitev dejanskega stanja. V zvezi s tem naj opozorimo še na 193. člen

Zakona o prekrških³, ki ureja pravico do povrnitve škode. Ta določa, da komur je bila v postopku o prekršku izrečena sankcija, ima pravico do povrnitve škode, ki jo je utrpel zaradi neopravičenega izreka sankcije, če je bila pravnomočna odločba oziroma sodba ali sklep o prekršku spremenjena, odpravljena ali razveljavljena in postopek zoper njega pravnomočno ustavljen, razen, če je škoda nastala zaradi zastaranja po krivdi storilca. Pravico do povrnitve škode ima tudi tisti, ki je neupravičeno plačal globo ali stroške postopka oziroma zoper katerega je bila odločba izvršena pred pravnomočnostjo.

Predpisovanje rokov, v katerih bi morali inšpekcijski organi rešiti zadeve, bi lahko v primeru spremembe, odprave ali razveljavitve odločbe o prekršku imelo za posledico odškodninsko odgovornost države ali samoupravne lokalne skupnosti, če bi bila hitrost reševanja zadeve pomembnejša od pravilne in popolne ugotovitve dejanskega stanja.

Inšpektorati oziroma inšpekcije, ki delujejo znotraj organa, ki niso inšpektorati, za zagotavljanje učinkovitega izvajanja nalog inšpekcijskega nadzora sprejmejo letni program dela, s katerim določijo vsebino in obseg izvajanja inšpekcijskega nadzora. Pri tem izhajajo iz ugotovitev v že izvedenih inšpekcijskih nadzorih in ocene, da na posameznem področju obstaja večja verjetnost nespoštovanja oziroma kršitve zakonov in drugih predpisov. Minister, pristojen za upravo, do 1. marca tekočega leta seznani Vlado Republike Slovenije s strateškimi usmeritvami in prioritetami, ki izhajajo iz sprejetih letnih programov dela (11.a člen Zakona o inšpekcijskem nadzoru). Z zakonom, ne glede na to, ali gre za Zakon o inšpekcijskem nadzoru ali drug poseben zakon, ki ureja delovanje posamezne inšpekcije, zato ni utemeljeno določiti rokov, v katerih bi inšpekcije morale rešiti zadeve, saj imajo te določene prioritete, ki izhajajo iz dosedanjega dela inšpekcij in tudi pričakovanj javnosti, npr. v medijsko odmevnih primerih.

Ministrstvo za javno upravo pripravlja spremembe in dopolnitve Zakona o inšpekcijskem nadzoru na osnovi konkretnih in obrazloženih predlogov, o katerih mnenje poda tudi Inšpekcijski svet kot stalno medresorsko delovno telo, ki ga vodi minister, pristojen za upravo, ki skrbi za medsebojno koordinacijo dela in doseganje večje učinkovitosti različnih inšpekcij.

Obenem naj dodamo še, da Ministrstvo za javno upravo, Upravna akademija, redno izvaja usposabljanja (seminarji in delavnice) iz Zakona o inšpekcijskem nadzoru, Zakona o splošnem upravnem postopku in Zakona o prekrških. Ugotovljeno je bilo namreč, da sedanja ureditev v večini primerov zadostuje in da inšpektorji potrebujejo usposabljanja predvsem zaradi pravilne uporabe veljavne zakonodaje.

Na podlagi zgoraj navedenega Ministrstvo za javno upravo meni, da predlog 9519-241: Prijava nepravilnosti inšpekcijskim službam ni primeren za nadaljnjo obravnavo.

S spoštovanjem,

Peter Pogačar
v. d. generalnega direktorja

Poslati:
- naslovniku po elektronski pošti

³ Uradni list RS, št. 29/11 – uradno prečiščeno besedilo, 21/13, 111/13, 74/14 – odl. US, 92/14 – odl. US, 32/16 in 15/17 – odl. US, v nadaljevanju: Zakon o prekrških

